

וְתִשְׁכַּחֲוֵן עֹבְדֵי דְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּעֹבְדֵי
 בְּרִישָׁא דְעֵלְמָא, כֶּךָ עֹבְדֵי בְּסִיפֵי דְעֵלְמָא, מִיִּיתֵי
 דִּינִירִין בְּעֵלְמָא, אִי זָכוּ, מִזְתִּיב לְהוּ וְלִבְנֵיהוּ וְלִבְנֵי
 בְנֵיהוּ עַד סוּפָא דְעֵלְמָא. לָא זָכוּ, מִחְרִיב לְהוּ
 מְנַהֲוֵן. וְהָהוּא אַתְרָא, וְהָהוּא קַרְתָּא, לָא אַתְבְּנֵי
 לְעֵלְמִין. לְאַחְזָא לִבְנֵי נְשָׂא, דְאַתְר חֲיִיבָא הָהוּ
 הָהוּא אַתְר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֵבֵד בֵּיה דִּינָא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ.

דְּבַר אַחַר, לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת אֱלֹהִים, אָמַר רַבִּי
 פְּנַחֵס, מָה רָאָה דְוִד דְּאָמַר מִפְּעֻלוֹת
 אֱלֹהִים, וְלָא אָמַר מִפְּעֻלוֹת ה'. אֵלָא בְּשֵׁמָא
 דְּאֱלֹהִים, אֲשֶׁתְּכִלֵּל עֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית. וְכֵד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא עֵלְמָא, חֲזוּ מִיָּא אֲזֵלִין וְנַחְתִּין
 וְכֵד רָמָא אֲרַעָא לְתַתָּא, רָמָא לָהּ בֵּין מִיָּא, וְהָתֵת
 טְמִירְתָּא, וְאַתְקַרְשָׁא בֵּין מִיָּא.

לשון הקודש

הַזֶּה לְכוּ, לְכוּ מֵרֵאשׁ הָעוֹלָם עַד סוּפּוֹ,
 וְתִמְצְאוּ אֶת מַעֲשֵׂי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 כְּמַעֲשֵׂיו בְּרֵאשׁ הָעוֹלָם, כֶּךָ מַעֲשֵׂיו בְּסוּף
 הָעוֹלָם. מִבֵּיא דִּירִים לְעוֹלָם, אִם זָכוּ –
 מוֹשִׁיב אוֹתָם וְאֵת בְּנֵיהֶם וְאֵת בְּנֵי
 בְנֵיהֶם עַד סוּף הָעוֹלָם, לָא זָכוּ – מִחְרִיב
 אוֹתָם מֵהֶם, וְאוֹתוֹ מְקוֹם וְאוֹתָהּ קְרִיָּה לָא
 תִּבְנֶה לְעוֹלָמִים. לְהִרְאוֹת לִבְנֵי אָדָם

שְׁמִקוּם שֶׁל רְשָׁעִים הָיָה אוֹתוֹ מְקוֹם,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה בּוֹ דִין, וְהוּ
 שְׁפָתוֹב אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ.
 דְּבַר אַחַר, לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת אֱלֹהִים,
 אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, מָה רָאָה דְוִד שֶׁאָמַר
 מִפְּעֻלוֹת אֱלֹהִים וְלָא אָמַר מִפְּעֻלוֹת ה'?
 אֵלָא בְּשֵׁם שֶׁל אֱלֹהִים הִשְׁתַּכְּלֵל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, וְכִשְׁבְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

וְעֶבֶד קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אֶת בְּגוֹ אֶת, אֲזַרְחִיה
 וּמִבְּעִיה דְּעֶלְמָא, דְּמִיָּא קְלִילָן, וְאַרְעָא
 יִקְרָא. וּמֵאן דְּאִיהוּ יִקְרָא נְחִית לְתַתָּא. וּקְלִילָא
 סְלִיק לְעִילָא. אֲבָל קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַחְזָא
 אֶתְוֵהי וְעוֹבְדוֹי לְבְנֵי נְשָׂא, אֲרַכִּין וְאַנְחִית מִיָּא
 דְּקְלִילָן לְתַתָּא, וְאַרְעָא דְּאִיהי יִקְרָא, סְלִיק לְעִילָא,
 עַל קְלִילָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב (תהלים קלו ו) לְרוֹקַע
 הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם. כְּלוֹמֵר, מִיָּא דְּאִינוֹן קְלִילָן,
 לְתַתָּא. וְאַרְעָא, דְּאִיהי יִקְרָא, לְעִילָא.

וְעוֹד, דְּמִבִּין מִיָּא אֲחִיו וְאַפִּיק יִבְשָׁתָא, דְּלִית
 אֶרֶח אֲרַעָא לְאַסְקָא מִגּוֹ מִיָּא יִבְשָׁתָא,
 אֲלָא לְחוֹתָא. וְכֵד אִפִּיק יִבְשָׁתָא מִבִּין מִיָּא, קָרָא
 שְׁמָה אֶרֶץ. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
 לַיִבְשָׁה אֶרֶץ.

לשון הקודש

שְׁקִלִילִים לְמִטָּה, וְהָאָרֶץ שְׁהִיא כְּבִדָּה,
 הַעֲלָה לְמַעְלָה עַל מַה שְׁקִלִיל. זֶהוּ מַה
 שְׁכַתּוֹב (תהלים קלו) לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם.
 כְּלוֹמֵר, הַמָּיִם שְׁהִים קְלִילִים – לְמִטָּה,
 וְהָאָרֶץ שְׁהִיא כְּבִדָּה – לְמַעְלָה.

וְעוֹד, שְׁמִבִּין הַמָּיִם נִרְאָתָה וַיִּצָּא
 הַיִבְשָׁה, שְׁאִין דְּרַךְ הָאָרֶץ לְהַעֲלוֹת מִתּוֹךְ
 מַיִם יִבְשָׁה, אֲלָא לְחוֹת, וּכְשֶׁהַעֲלָה יִבְשָׁה
 מִבִּין הַמָּיִם, קָרָא שְׁמָה אֶרֶץ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב

אֶת הָעוֹלָם, הָיוּ הַמָּיִם הוֹלְכִים וַיּוֹרְדִים,
 וּכְשֶׁזָּרַק הָאָרֶץ לְמִטָּה, זָרַק אוֹתָהּ בֵּין
 הַמָּיִם, וְהָיְתָה טְמוּנָה, וְקִפְּאָה בֵּין הַמָּיִם.
 וַעֲשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת בְּתוֹךְ
 אוֹת, דְּרָבּוּ וּמִבְּעוּ שֶׁל עוֹלָם שְׁהַמָּיִם
 קְלִילִים וְהָאָרֶץ כְּבִדָּה, וּמִי שְׁהוּא כְּבִדָּה,
 יוֹרֵד לְמִטָּה, וְהַקְּלִיל עוֹלָה לְמַעְלָה, אֲבָל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהִרְאוֹת אוֹתוֹתָיו
 וּמַעֲשָׂיו לְבְנֵי הָאָדָם, הַרְבִּין וְהוֹרִיד הַמָּיִם

וְתָנָא, שְׁבַעַה שְׁמוֹת קָרָא לָהּ: אֶרֶץ. אֲדָמָה.
 גֵּיא. נְשִׂיָה. צִיָּה. אֶרְקָא. תַּבַּל. גְּדוּל
 שְׁבַכְלָם תַּבַּל, דְּכְתִיב (שם ט ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תַּבַּל
 בְּצַדֵּק. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שם מו ט) אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת
 בְּאֶרֶץ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁבַעַה רְקִיעִים פְּרָא
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנִגְדָם פְּרָא שְׁבַעַה אֲרָצוֹת.
 וְתָנָא, אֶרֶץ אֶחָת מִמֶּשׁ, הוֹצִיאוּ הַמַּיִם, וּמִמְנָה
 נִתְּחוּ שְׁבַעַה אֲרָצוֹת, כְּדָא מְרַן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִיָּא הוּוּ יְסוּדָא דְכּוּלָּא. בְּגִין
 דְּאִשְׁפַּחַן דְּעֵיקְרָא דְכָל עוֹבְדוֹהִי דְבְרָאשִׁית
 הוּוּ מִן מִיָּא. וְתָנָא, בְּתַחֲלָה הָיוּ הַמַּיִם מְפּוֹזְרִין
 תַּחַת הַשָּׁמַיִם, עַד שֶׁנֶּעַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהֵם,
 וְהִכְנִיסָם וְאָסַפָם אֶל מָקוֹם אֶחָד. הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה

לשון הקודש

אֲרָצוֹת, כְּפִי שְׂאֵמְרָנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַמַּיִם הָיוּ הַיְסוּד שֶׁל
 הַכָּל, מִשּׁוֹם שֶׁמִּצְאָנוּ שֶׁעַקְר כָּל מַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית שָׁלוּ הָיוּ מִן הַמַּיִם, וְשָׁנִינוּ,
 בְּתַחֲלָה הָיוּ הַמַּיִם מְפּוֹזְרִים תַּחַת הַשָּׁמַיִם,
 עַד שֶׁנֶּעַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהֵם,
 וְהִכְנִיסָם וְאָסַפָם אֶת מָקוֹם אֶחָד. וְהוּוּ
 שְׂפָתוֹב (בראשית א) יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
 הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה.

(בראשית ז) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אֶרֶץ.

וְשִׁנְיָה, ז' שְׁמוֹת קָרָא לָהּ: אֶרֶץ, אֲדָמָה,
 גֵּיא, נְשִׂיָה, צִיָּה, אֶרְקָא, תַּבַּל. גְּדוּל
 שְׁבַכְלָם תַּבַּל, שְׂפָתוֹב (תהלים ט) וְהוּא
 יִשְׁפֹּט תַּבַּל בְּצַדֵּק. וְהוּוּ שְׂפָתוֹב אֲשֶׁר שָׁם
 שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁבַעַה
 רְקִיעִים פְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנִגְדָם
 פְּרָא שְׂבַע אֲרָצוֹת, וְשָׁנִינוּ, אֶרֶץ אֶחָת
 מִמֶּשׁ הוֹצִיאוּ הַמַּיִם, וּמִמְנָה נִתְּחוּ שְׂבַע

הַיִּבְשָׁה. וְלֹא־תֵר כֶּךָ נִתְפָּזְרוּ כְּמִתְחַלָּה, וְרַקַּע הָאָרֶץ
עַל הַמַּיִם, הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, (שם קלו ו) לְרוֹקַע הָאָרֶץ
עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ.

אָמַר עוֹלָא, וְכִי לְמַאי צָרִיךְ חֶסֶד הָבָא, דְכִתְיִב
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, חֶסֶד גְּדוֹל עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָמוֹ, שֶׁהֶעֱמִיד הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, שְׁאֵלְמָלָא לֹא
הִיְתָה הָאָרֶץ מְלֻמְעָלָה, הִיְתָה הָעוֹלָם מְטוֹשְׁטָשׁ
בְּבֵת אַחַת.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, אֵלְמָלָא כֶּךָ, לֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם
נוֹטְעִין וְחוֹרְשִׁין וְזוֹרְעִין, עַכְשָׁיו שֶׁהָאָרֶץ
לְמַעְלָה, נוֹטְעִין וְזוֹרְעִין, וְהָאָרֶץ עוֹמֶדֶת בְּכַתְּהָ
וּבְקִיּוּמָהּ, מִפְּנֵי לַחֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָאָרֶץ.
וּמְלֻמְטָה יוֹצְאִין כְּפָה נְהָרוֹת, כְּפָה מְעֵינּוֹת, כְּפָה

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הָאָרֶץ מְלֻמְעָלָה, הִיְתָה הָעוֹלָם מְטוֹשְׁטָשׁ
בְּבֵת אַחַת.

אָמַר רַבִּי חֲסֵדָא, אֵלְמָלָא כֶּךָ, לֹא הָיוּ
בְּנֵי אָדָם נוֹטְעִים וְחוֹרְשִׁים וְזוֹרְעִים. עַכְשָׁיו
שֶׁהָאָרֶץ לְמַעְלָה, נוֹטְעִים וְזוֹרְעִים, וְהָאָרֶץ
עוֹמֶדֶת בְּכַתְּהָ וּבְקִיּוּמָהּ מִפְּנֵי לַחֹת הַמַּיִם
אֲשֶׁר מִתַּחַת לָאָרֶץ. וּמְלֻמְטָה יוֹצְאִים
כְּפָה נְהָרוֹת, כְּפָה מְעֵינּוֹת, כְּפָה

וְלֹא־תֵר כֶּךָ נִתְפָּזְרוּ כְּמִתְחַלָּה, וְרַקַּע
הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים קלו)
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ.

אָמַר עוֹלָא, וְכִי לְמָה צָרִיךְ בְּאֵן חֶסֶד,
שְׁכֵתוֹב לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם
חֲסָדוֹ? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, חֶסֶד גְּדוֹל עָשָׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ שֶׁהֶעֱמִיד
הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, שְׁאֵלְמָלָא לֹא הִיְתָה

מִקְנוּאוֹת, לְדַשֵּׁן כָּל הָעוֹלָם וּלְהַצְמִיחַ הַכֹּל. וְזֶהוּ
הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְעַם
כָּל הָעוֹלָם.

תָּנוּ רַבָּנָן, יוֹמָא חַד, הָוָה יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן
אֲבָבָא דְתַרְעָא דְלוּד, וַחֲזוּ תַמָּן רַבִּי יוֹסִי
וְרַבִּי חַנִּי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהֵי. אָתָּא רַבִּי פְּנִיחָס,
אָמַר לֵהוּ הָא בּוֹצִינָא דְמַתְנִיתָא אָתִי, קָם רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹתְבִיה גַּבִּיהֵי. אָמַר לִיה, מַאי יוֹמָא דִּין
מִשְׁאָר יוֹמִין, דְּעַתָּ שְׁתִּיק, וְלִית פּוּמְדָּ מְנַטְפָּ
מִתְקָא דְדוּבְשָׂא דְחַכְמָתָא.

אָמַר לִיה, מִסְתַּבֵּל הָיִית בְּלָבָאִי, הָאִי דְאָמַר
יְחֻזְקָאֵל, (יחזקאל א כד) וְאֲשָׁמַע קוֹל בְּנִפְיָהֶם
בְּקוֹל מַיִם רַבִּים בְּקוֹל שְׂדֵי, שָׁקֵל לִיה לְמַיִם רַבִּים,
וְשָׁקֵל לִיה לְקוֹל שְׂדֵי, וְשָׁמַע מִינָהּ בְּקוֹל מַיִם

לשון הקודש

אָצֵלוּ. אָמַר לוֹ, מַה הַיּוֹם הַזֶּה מִשְׁאָר
הַיָּמִים שֶׁאַתָּה שׁוֹתֵק, וְאִין פִּיד מְנַטְפָּ
מִתִּיקוֹת שֶׁל דְּבַשׁ הַחֶכְמָה?
אָמַר לוֹ, הָיִיתִי מִסְתַּבֵּל בְּלָבִי, זֶה שֶׁאָמַר
יְחֻזְקָאֵל (יחזקאל א) וְאֲשָׁמַע קוֹל בְּנִפְיָהֶם
בְּקוֹל מַיִם רַבִּים בְּקוֹל שְׂדֵי. שָׁקֵל (השנה)
אוֹתוֹ לְמַיִם רַבִּים, וְשָׁקֵל אוֹתוֹ לְקוֹל שְׂדֵי,
וּמִזֶּה נִשְׁמַע שֶׁקוֹל מַיִם רַבִּים הוּא בְּקוֹל

מִקְנוּאוֹת, לְדַשֵּׁן כָּל הָעוֹלָם וּלְהַצְמִיחַ
הַכֹּל, וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו וְעַם כָּל הָעוֹלָם.
שָׁנּוּ רַבּוֹתֵינוּ, יוֹם אֶחָד הָיָה יוֹשֵׁב רַבִּי
שְׁמַעוֹן בְּכַנְיֹסֶת הַשַּׁעַר שֶׁל לוּד, וְהָיוּ שָׁם
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חַנִּי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי. בָּא
רַבִּי פְּנִיחָס, אָמַר לָהֶם, הִנֵּה מְאוּר
הַמְּשֻׁנָּה בָּא. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהוֹשִׁיבוּ

רְבִים, בְּקוֹל שְׂדֵי הוּא. אָמַר לִיה עַל דָּא תְּוֹהֵנָּא
עֲלָךְ, דְּלֹא הוּוּ שְׂפּוֹתֶיךָ מְרַחֲשִׁין בְּרִזִין עֲלָאִין.

אָמַר לִיה הָא רָזָא דְּעוֹבְדָא דְּרִתִּיבָא קְדִישָׁא
הוּא. תָּא חַוִּי, דְּתַנֵּן בְּמִתְנִיתִין דִּידֵן, אַרְבַּע
מְלָאכִין קְדִישִׁין, נְטִלִין בְּמִטְלָנוּהִי דְּכוּרְסָא יְקָרָא
דְּמִלְבָּא קְדִישָׁא, וּמֵאן אֵינוּן מְלָאכִין. אֵינוּן
דְּאִתְקִרוּן חִינְתָּא קְדִישָׁא. וְאֵילִין אַרְבַּע, אֵינוּן
יְקִירִין וְעֵילָאִין עַל כָּל שְׂאָר מְלָאכִין, פֶּר מִחַד.

וְאִית דְּאָמְרֵי דְּחַד הוּא מְאֵילִין אַרְבַּע, וְלֹא כַּד
הוּא, דְּהָכִי אֲשַׁבְּחֵן בְּסַפְרָא דְּחֻכְמָתָא
דְּשְׁלֵמָה מְלָבָא.

וְאֵילִין אַרְבַּע כַּד מִתְבְּנִי בְּכִינוּפִיָּא בְּמִטְלָנִיהוֹן,
מִשְׁתַּמְע בְּכָל רְקִיעָא קַל מִטְלָנִיהוֹן, בְּקַל
מְלָאכִין סְגִיאִין עֵילָאִין, דְּאִתְקִרוּן אֶלְפִין, וְרַבּוּ

לשון הקודש

וְאַרְבַּעָה הִלְלוּ הֵם נְכַבְדִּים וְעֵלְיוֹנִים עַל
כָּל שְׂאָר הַמְּלָאכִים, פֶּרַט לְאַחַד.
וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׂאֵחַד הוּא מְאַרְבַּעָה
הִלְלוּ, וְלֹא כַּד הוּא, שְׂבָד מַעְצָאנוּ בְּסַפֵּר
הַחֻכְמָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה.
וְאֵלּוּ הָאֲרַבְעָה, כַּאֲשֶׁר מִתְבְּנִים בְּכַנּוּם
בְּמַסְעֵיהֶם, נִשְׁמַע בְּכָל הָרְקִיעַ קוֹל מַסְעֵם

שְׂדֵי. אָמַר לוֹ, עַל זֶה תִּמְהַתִּי עֲלֶיךָ, שְׁלֹא
הָיוּ שְׂפָתוֹתֶיךָ מְרַחֲשׁוֹת בְּסוּדוֹת עֵלְיוֹנִים.
אָמַר לוֹ, הָרִי סוּד הַמְּרַבֵּבָה הַקְּדוּשָׁה
הוּא. בֵּא וּרְאֵה, שְׁשִׁנִּינוּ בְּמִשְׁנָה שְׁלָנוּ,
אַרְבַּעָה מְלָאכִים קְדוּשִׁים נוֹסְעִים בְּמַסַּע
כִּסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, וּמִי הֵם
הַמְּלָאכִים? אוֹתָם שְׁנַקְרְאוּ חַיּוֹת הַקְּדוּשׁ,

רַבָּן. וְכֵהָיָה קָלָא דְהָהוּא שְׂמָשָׁא חַד, דְּמִשְׁמַשׁ
 קַמֵּיהּ דְּמַלְכָּא עֵילָאָה. וְהָהוּא פִּינוּפִיָּיא דְּאִינוּן
 מִתְּפִנְפִי, הוּא בְּעֵידָנָא דְּאָתִי לְאַשְׁפָּעָה עֲלֵיהוֹן טִיבוּ
 וַיִּקַּר מַלְכָּהוֹן.

בְּכָה רַבִּי פְּנִיחָס וְאָמַר, בְּקִלְיָדָא דְּקַלְדֵּיטוֹן, גְּלִיפִין
 דְּאָמִיד נְתוּזְרִיטָא, בְּכַד מִסְתַּלְקִין הָוִיתָא.
 בְּמָטוּ מִינְךָ אֲשָׁלִים פְּסוּקָא.

אָמַר, (יחזקאל א כד) קוֹל הַמּוֹלָה בְּקוֹל מִחְנָה. מַאי
 קוֹל הַמּוֹלָה. הָכִי תַנִּינוּן, דְּכַד מְשַׁבְּחִין
 לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מַלְאָךְ דְּאִינוּן מְשַׁבְּחִין
 קַמֵּיהּ, בְּמַלְאָה דְּתוֹשְׁבַחְתָּא דְּמִשְׁרֵייתָא דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד
 מְשַׁבְּחִין לֵיהּ לְתַתָּא.

בְּעַמְדָם תְּרַפְּינָה בְּנִפְיָהוֹן, הָאִי בְּעַמְדָם, כְּמוֹ (איוב
 לב טז) עָמְדוּ וְלֹא עָנוּ עוֹד. דְּכַד הָאִי

לשון הקודש

השלים הפסוק!

אָמַר, (שם) קוֹל הַמַּלְאָךְ בְּקוֹל מִחְנָה. מַה זֶה
 קוֹל הַמַּלְאָךְ? כִּדְ שְׁנִינוּן, שְׂבָאֲשֶׁר מְשַׁבְּחִים
 אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל דְּבוּר שֶׁהֵם
 מְשַׁבְּחִים לְפָנָיו, כְּדְבוּר שֶׁל תְּשַׁבְּחָתֶם
 שֶׁל מִחְנָה יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ
 לְמַטָּה.

בְּעַמְדָם תְּרַפְּינָה בְּנִפְיָהוֹן (שם), הַבְּעַמְדָם
 הַזֶּה כְּמוֹ (איוב לב) עָמְדוּ וְלֹא עָנוּ עוֹד.

בְּקוֹל מַלְאָכִים רַבִּים וְעֲלִיוֹנִים, שְׁנַקְרָאִים
 אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבּוּא רַבּוּבוֹת, וּבְקוֹל הוּא
 שֶׁל שְׂמַשׁ הָאֶחָד הוּא, שְׂמַשְׁמַשׁ לְפָנָיו
 הַמַּלְאָךְ הָעֲלִיוֹן, וְהַכְּנוּם הוּא שֶׁהֵם
 מִתְּכַנְּסִים, בְּזִמְן שְׂבָא לְהַשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם
 הַטּוֹב וְהַכְּבוֹד שֶׁל מַלְכָם.

בְּכָה רַבִּי פְּנִיחָס וְאָמַר, בְּמַפְתַּח שֶׁל
 הַפּוֹתְחִים חֲקוּקִים הָאוּצְרוֹת שְׁחַתוּמִים,
 כְּכַאֲשֶׁר הֵם עוֹלִים הֵייתָ. בְּבַקְשָׁה מְמַדְ,

מִשְׁרִיטָא דִּישְׂרָאֵל לָא מְשַׁבְּחָן לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְתַתָּא, מִיַּד תְּרַפִּינָה כְּנַפְיֵיהוֹן. מִתְרַפֵּן חִילִיחוֹן דְּהֵאִי
 כְּנַוְפִיָּא קְדִישָׁא, וְלִית לְהוּ חִילָא לְשַׁבְּחָא
 תּוֹשַׁבְּחָתָא שְׁלִימָתָא קַמִּיהָ.

וְעוֹד קָרָא אַחַר דְּמַסְיֵיעַ לְהֵאִי, דְּכְתִיב (יחזקאל א כה)
 וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ וְגו',
 וַיְהִי קוֹל זֶה קוֹלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. כְּשֶׁמְרַבִּין בְּתַפְלָה
 לְהִיכֹן סְלֻקָּא, מֵעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל
 חַיּוֹת, שְׁשֵׁם מְנַחֵת תְּפִלָּתוֹן שֶׁל צְדִיקִים.

וּכְשֶׁפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם וּלְהַתְפַּלֵּל וּלְקַרֹּת
 בַּתּוֹרָה, מַה כְּתִיב. (שם) בְּעַמְדָם,
 כְּלוֹמֵר בְּשִׁתְּיֻקוּתָם מִהַתּוֹרָה וּמִן הַתְּפִלָּה, תְּרַפִּינָה
 כְּנַפְיֵיהוֹן שֶׁל הַחַיּוֹת בְּדַקְאֲמָרָן. אָמַר לִיהּ, מְטוּל כֵּן
 אֲתִית לְמִשְׁמַע מְפוּמָּךְ, רוּחַ חֲכָמָתָא, שׁוּרִיָּא,
 וּשְׁלָמָא (דף טז ע"ב) דְּלַעִילָא דִּיהִב בְּךָ.

לשון הקודש

כְּשֶׁמְרַבִּין בְּתַפְלָה, לְהִיכֹן עוֹלָה? מֵעַל
 לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל חַיּוֹת, שְׁשֵׁם
 מְנַחֵת תְּפִלָּתוֹם שֶׁל צְדִיקִים.

וּכְשֶׁפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם וּלְהַתְפַּלֵּל
 וּלְקַרֹּת בַּתּוֹרָה, מַה כְּתוּב? בְּעַמְדָם,
 כְּלוֹמֵר, בְּשִׁתְּיֻקוּתָם מִהַתּוֹרָה וּמִן
 הַתְּפִלָּה, תְּרַפִּינָה כְּנַפְיֵיהוֹן שֶׁל הַחַיּוֹת,
 כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנּוּ. אָמַר לוֹ, עֲבוּר כֵּן בְּאֵתִי

שֶׁבְּאֲשֶׁר מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל הִזָּה אֵין מְשַׁבְּחִים
 אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה, מִיַּד
 תְּרַפִּינָה כְּנַפְיֵיהוֹן, מִתְרַפֵּה כְּחֵם שֶׁל
 הַכְּנֻס הַקְדוּשׁ הַזֶּה, וְאֵין לָהֶם כַּחַם לְשַׁבַּח
 תְּשַׁבְּחַת שְׁלָמָה לְפָנָיו.

וְעוֹד פְּסוּק אַחַר שְׁמַסְיֵיעַ לְזוּה, שְׁכַתוּב
 (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
 רֹאשׁוֹ וְגו'. וַיְהִי קוֹל, זֶה קוֹלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב.

**אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִקְוּוּ הַמַּיִם, כִּקְוָה זֶה שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
הָאוֹמְנִים לְבָנוֹת הַבְּנִין, שֶׁלֹּא יֵצֵא חוּץ
מִמֶּנּוּ לְכָאן וּלְכָאן. כִּד עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
קוּ לַמַּיִם, שֶׁלֹּא יֵצֵאוּ מִשְׁפָּתָם לְכָאן וּלְכָאן. הַדָּא
הוּא דְכִתְיִב, (איוב לח יא) וְאָמַר עַד פֶּה תִבְנֵא וְלֹא תִסְיָף.**

**וְתֵאֵנָּה, גְּבוּל הַגְּבִיל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיָּם. וְאִי
זֶהוּ גְּבוּל. רַבִּי אֲבָא אָמַר, זֶה הַחֹל, וְכִשְׂרוּאִים
דְּכִתְיִב (ירמיה ה כב) אֲשֶׁר שִׁמְתִי חוֹל גְּבוּל לַיָּם.
וְכִשְׂרוּאִים זֶה הַחֹל, חוּזְרִים לְאַחֹר, וְאֵינָם יוֹצְאִים
לְחוּץ, מֵאוֹתוֹ הִקְוּ שְׁנֵתֵן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.**

**אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה פֶמְהָ הוּא עֵינְקָא
דְּעֵלְמָא מִיָּא, דִּהָא שָׁמַיִם נְטִלוּ שְׂמָא
מִנְהוֹן, מִיָּם שְׂמִי"ם. וְלָמָּה, אָמַר רַבִּי יִצְחָק**

לְשׁוֹן הַקָּדוֹשׁ

אֶת הַיָּם, וְאֵיזוֹהוּ הַגְּבוּל? רַבִּי אֲבָא אָמַר,
זֶה הַחֹל, שְׁכִתּוּב (ירמיה ה) אֲשֶׁר שִׁמְתִי חוֹל
גְּבוּל לַיָּם. וְכִשְׂרוּאִים אֶת הַחֹל הַזֶּה,
חוּזְרִים לְאַחֹר, וְאֵינָם יוֹצְאִים לְחוּץ
מֵאוֹתוֹ הִקְוּ שְׁנֵתֵן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

**אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה פֶמְהָ שְׁהוּא
עֵקֶר הָעוֹלָם הַמַּיִם, שְׁהָרֵי שְׂמַיִם נְטִלוּ
מֵהֶם אֶת הַשֵּׁם, מִיָּם שְׂמִי"ם, וְלָמָּה?**

לְשִׁמְעַ מִפִּיךָ רוּחַ שֶׁל חֲכָמָה, סֵדֶר,
וְהַשְׁלוֹם שֶׁלְמַעַלָּה שְׁנֵתֵן כִּד.

**אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִקְוּוּ הַמַּיִם – הִקְוָה הַזֶּה
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָאוֹמְנִים לְבָנוֹת הַבְּנִין שֶׁלֹּא
יֵצֵא חוּץ מִמֶּנּוּ לְכָאן וּלְכָאן, כִּד עָשָׂה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוּ לַמַּיִם שֶׁלֹּא יֵצֵאוּ
מִשְׁפָּתָם לְכָאן וּלְכָאן. זֶהוּ שְׁכִתּוּב (איוב לח)
וְאָמַר עַד פֶּה תִבְנֵא וְלֹא תִסְיָף.
וְשִׁנְיָנוּ, גְּבוּל הַגְּבִיל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא**

שְׁהוֹסִיף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמַּיִם אֵשׁ, וּבָרָא
מִמֶּנּוּ הַשָּׁמַיִם, כְּלוֹמֵר, אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹדְאֵי, לָאוּ הָכִי, דְּהָא מִחֲבִיבוֹתָא
דְּקָמֵי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אִיתְּבְרוּן שָׁמַיִם.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשִׁפּוּר קָאָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלֹא
קָשְׂיָא, בְּמַאי דְּאָמַר רַבִּי יוֹדְאֵי. וְכֵד תְּנַדַּע מַהוּ
מַיִם, תְּנַדַּע עֵיקְרָא דְּמִילְתָּא.

וְכֵד אַתָּא רַבִּי בָּא, עָאלוּ לְקַמֵּיהּ ר' יְהוּדָה וְר'
חֲזִיָּא, אָמְרוּ לֵיהּ, לֵימָא לָן מַר עֵיקְרָא דְּחַד
מִלְתָּא, מַאיִנוּן רִזּוּן עֵילְאִין, אָמַר, אֵימָא חַד מִלְתָּא,
וְטַב לְמַאן דִּיתְהוּי לֵיהּ לְבָא לְמַנְדַּע.

אָמְרִין מְאִירֵי דְּרָזָא דְּמַתְנִיתָא, דְּהָאֵי מַאן דְּבַעֵי
לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְפָּלָא בְּלַבִּיהּ, מִחֲכַמְתָּא
דְּמִלְכָּא עֲלָאָתָּא, יְנַדַּע בְּקַדְמִיתָא מַהוּ מַיִם. וּמַאן

לשון הקודש

עקר הדבר.

וּבְשִׁבְעָא רַבִּי בָּא, נִכְנְסוּ לְפָנָיו רַבִּי
יְהוּדָה וְרַבִּי חֲזִיָּא. אָמְרוּ לוֹ, יֹאמֵר לָנוּ
מִזְרְגוּ הָעֵקֶר שֶׁל דְּבַר אֶחָד מֵאוֹתָם
סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים. אָמַר, אֵמַר דְּבַר אֶחָד,
וְטוֹב לָמִי שִׁיְהִיָּה לוֹ לֵב לְדַעַת.

אֹמְרִים בְּעֲלֵי סוּד הַמְּשֻׁנָּה, שְׁמִי
שְׂרֻצָּה לְדַעַת וְלִהְתְּבַוֵּן בְּלָבוּ מִחֲכַמְתָּא

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁהוֹסִיף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עַל הַמַּיִם אֵשׁ וּבָרָא מִמֶּנּוּ שָׁמַיִם,
כְּלוֹמֵר אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹדְאֵי, לֹא כָּהֵן, שְׁהִירֵי
מִתְחַבִּיבוֹת שְׁלַפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיָפָה
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלֹא קָשְׁיָה בְּמַה שְּׂאָמַר
רַבִּי יוֹדְאֵי, וּכְשֶׁתְּנַדַּע מַהוּ הַמַּיִם, תְּנַדַּע אֵת

דְּבַעֵי לְמַנְדַּע מַהוּ קְרִישׁוּתָא דְּכוּרְסִיָּה, יִסְתַּבֵּל
בְּקִיּוּמָא דְּמַלְחָא, דְּכַתִּיב (במדבר יח ט) בְּרִית מְלַח
עוֹלָם הִיא. וּמִתְרִין אֱלִין, יִסְתַּבֵּל בְּחֻכְמָתָא
קְדִישָׁא דְּלַעִילָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵאֵן דְּבַעֵי לְמַנְדַּע עֵנִינָא
דְּקִיּוּמָא דְּעֻלְמָא דִּין, לִינְדַע עֵנִינָא
דְּמַלְחָא, דְּאִתְנַהִיג מִשְׁמַשָּׁא, דְּאִתְמַנֵּי תַּחֲוֹתֶיהָ
דְּמֵאֲרִיָּה, וְיַנְדַּע מַהוּ, וְהִיךְ יִתְמַחֵי בְּמֵיָא,
וְיִסְתַּבֵּל בְּחֻכְמָתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, הֵינִי קְלוּדְטִי, דְּזַקְפִּין
בְּלוּדְטִיהוֹן מֵיָא וּמַלְחָא, עֵנִינָא דְּנַהֲזֵרִיתָא,
בוֹצִינָתָא הַזֹּת, לְאַסְתַּבְּלָא בְּחֻכְמָתָא.

דְּבַר אַחַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, רַבִּי פִּתַח

לשון הקודש

הַמְּלַח, שְׁמַנְהַג מִן הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהִתְמַנֶּה
תַּחַת אֲדוּנוֹ, וְיַנְדַּע מַהוּ וְאִיךְ נִמְחָה בַּמַּיִם,
וְיִסְתַּבֵּל בְּחֻכְמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, הַחֲזוּזִים
בְּכוֹכְבֵי שְׁמַעְמִידִים בְּכוֹסוֹתֵיהֶם מֵיָם
וּמַלְחָא, עֵנִין שֶׁל אוֹרָה, מְאוּר הִיא כְּדִי
לְהַסְתַּבֵּל בְּחֻכְמָה.

דְּבַר אַחַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ

הַמְּלַח הַעֲלִיּוֹן, יַדַּע בְּרֵאשׁוּנָה מַהוּ מַיִם,
וּמֵי שְׁרוּצָה לְדַעַת מַהוּ הַקְּפֹאוֹן שֶׁל
הַכֶּסֶּף, יִסְתַּבֵּל בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל הַמְּלַח,
שְׁכַתוּב (במדבר יח ט) בְּרִית מְלַח עוֹלָם הִיא,
וּמִשְׁנֵי הִלְלוּ יִסְתַּבֵּל בְּחֻכְמָה הַקְּדוּשָׁה
שֶׁל מַעֲלָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מִי שְׁרוּצָה לְדַעַת הָעֵנִין
שֶׁל קִיּוּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂיַדַּע אֵת עֵנִין

וְאָמַר, (תהלים צג ד) מְקוֹלוֹת מִיָּם רַבִּים אֲדִירִים
 מִשְׁפְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם ה', מְקוֹלוֹת מִיָּם רַבִּים,
 כִּשְׁאֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַמַּיִם, שִׁיתִּכְנֹסוּ בְּמָקוֹם
 אֶחָד, הֵיוּ מְשׁוּמְטִים לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְנָאוּ לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּהַאי שְׁעָתָא נָטְלוּ מֵיָא לְאַרְעָא,
 דִּהְיוֹת פְּגִים בְּהוּ, וְהוּוּ מְחַפֵּיין לָהּ. אָמַר
 לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא כָךְ, אֵלֶּא הַכְּנֹסוּ בְּלָכֶם
 אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה. מִשְׁמַע דִּיבִשְׁתָּא
 הָיוֹת אַרְעָא קוּדְם, בְּלֹא לִיחֻוּתָא, בֵּין מֵיָא. יִבְשָׁה
 לָא כְּתִיב, אֵלֶּא הַיִּבְשָׁה.

וְהוּוּ מֵיָא אֲזִלִּין גְּבִהִין וְנִתְתִּין, וּמִשְׁמַעִין קְלִיחִין
 לְסִיפֵי שְׁמֵיָא, עַד שְׁגַעַר בְּהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְהַכְּנִיסֶם לְתַהוֹם, וְתַמָּן הִיא פְּנִישׁוּתָא דְּמֵיָא.
 וְעַד כְּעַן קְלִיחִין לָא שְׁכִיךְ, וְקָרָא לָהּ יַמִּים. וְכַד

לשון הקודש

הוא, לא כך, אלא הכניסו בלכם אל
 מקום אחד ותראה היבשה. משמע
 שהיבשה היתה מקדם ארץ, בלי לחות,
 בין המים. לא כתוב יבשה, אלא
 היבשה.

והיו המים הולכים גובהים ויוֹרְדִים,
 ומשמיעים קולם לסוף השמים, עד שגער
 בהם הקדוש ברוך הוא והכניסם לתהום,
 ושם היא התכנסות המים, ועד עתה

המים מתחת השמים אל מקום אחד,
 רבי פתח, (תהלים צג) מקלות מים רבים
 אדירים משפרי ים אדיר במרום ה'.
 מקלות מים רבים, כשומר הקדוש ברוך
 הוא למים שיתכנסו במקום אחד, היו
 משומטים לכאן ולכאן, ונתנאו למעלה.

אמר רבי יצחק, בשעה הזו נטלו המים
 את הארץ, שהיתה בנוסה בהם, והיו
 מכסים אותה. אמר להם הקדוש ברוך

אֵינֹן גְּבַהִין תַּמָּן בְּאַתְרָא הֵהוּא, אֶתְבַּר תּוֹקֵפִיהוֹן,
וְנַחְתִּין וְלֹא נִפְקִין לְבַר, מִדְּחִילוֹ דְּתַקִּיפוּתָא
דְּמֵאֲרִיהוֹן, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם
אֲדִיר בְּמִרוֹם ה'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְאִם בֵּן מֵאֵי כְּתִיב אַחֲרָיו, עֲדִתִּיךְ
נֶאֱמַנְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נִאֲוָה קִדְשׁ, מֵאֵי בְּעֵי
פְּסוּקָא דָּא, לְפָסוּקָא דְלַעֲיָלָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
אָמַר דָּוִד, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲדוּת שְׁעֵשִׂית בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, הֵם אָמַת, לְהַעֲיֵד עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם. דְּהָא
תַּנְיִנָן, כֹּל הַמַּעֲיֵד בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם,
מוֹבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר דָּוִד, אַתָּה הוּא שְׁעֵשִׂית אֶת כָּל הָעוֹלָם,
וְעֵשִׂית אֶת הַמַּיִם, וְהַמַּיִם הָיוּ מְכַסִּין אֶת
כָּל הָעוֹלָם מִהַרְבּוּי שְׂבָתָהֶם, וְעֵשִׂית לָהֶם שְׂוִיתֶכֶּנְסוּ.

לשון הקודש

קולם אינו שוכך, וקרא להם ימים. וכשם גובהים שם במקום ההוא, נשבר תקפם, ויורדים ואין יוצאים החוצה מיראת תקפו של אדונם. זהו שכתוב (ש) אדירים משברי ים אדיר במרום ה'.

אמר רבי יוסי, ואם בן, מה כתוב אחריו? (ש) עדיך נאמנו מאד לביתך נאוה קדש. מה רוצה פסוק זה לפסוק

שלמעלה? אמר רבי יצחק, אמר דוד: רבונו של עולם, העדות שעשית במעשה בראשית, הם אמת להעיד עליהם בכל יום, שהרי שנינו, כל המעיד במעשה בראשית בכל יום, מבטח לו שהוא בן העולם הבא.

ואמר דוד, אתה הוא שעשית את כל העולם, ועשית את המים, והמים היו

בְּצַמְצוּם כָּלֶם אֶל מְקוֹם אֶחָד. כִּךְ יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ, שְׁשִׁכְנֵנִתְךָ שֶׁהִיא מְלֵאָה כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ,
שֶׁתְּצַמְצֵם אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ, שְׁיִזְתֵּר רְאוּי הוּא לְהִיּוֹת
שָׁם. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, לְבֵיתְךָ נִאֲוָה קִדְשׁ, וְלֹא
לְזִמְן מוּעָט, אֶלָּא לְאוּרְךָ יָמִים.

דְּבַר אַחַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הִיבְשָׁה.
ר' תַּנְחוּם פָּתַח בְּהַאי קְרָא, (ישעיה נז א) הַצְּדִיק אָבֵד
וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב וְאֲנָשִׁי חֶסֶד נְאֻסָּפִים בְּאִין
מִבִּין כִּי מִפְּנֵי הֲרָעָה נְאֻסָּף הַצְּדִיק. תַּמָּן תַּגִּיגוּ,
כְּשֶׁהֲקִדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בְּעוֹלָם, וְרוּאָה
שְׂאִין בְּנֵי אָדָם זְכָאִין, וְרִשְׁעִים הֲרִבָּה פּוֹרְחִים
בְּעוֹלָם, אִזִּי עוֹשֶׂה דִין בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם,
בְּעוֹבְדָא דְגוּפָא עִם נִשְׁמָתָא, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עִם דְּרָא.

לְזִמְן מוּעָט

מִכְּסִים אֶת הָעוֹלָם מִהֲרַבּוּי שְׂבָהֶם,
וְעִשִׂיתָ לָהֶם שִׁיתְכַּנְסוּ בְּצַמְצוּם כָּלֶם
אֶחָד אֶל מְקוֹם אֶחָד. כִּךְ יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ, שְׁשִׁכְנֵנִתְךָ שֶׁהִיא מְלֵאָה כָּל
הָעוֹלָם כָּלוּ, שֶׁתְּצַמְצֵם אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ,
שְׁיִזְתֵּר רְאוּי הוּא לְהִיּוֹת שָׁם. זֶהוּ שְׂכַתוּב
לְבֵיתְךָ נִאֲוָה קִדְשׁ, וְלֹא לְזִמְן מוּעָט, אֶלָּא
לְאוּרְךָ יָמִים.

דְּבַר אַחַר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה
הִיבְשָׁה. רַבִּי תַּנְחוּם פָּתַח בְּפִסּוּק הַזֶּה,
(ישעיה נז) הַצְּדִיק אָבֵד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב
וְאֲנָשִׁי חֶסֶד נְאֻסָּפִים בְּאִין מִבִּין כִּי מִפְּנֵי
הֲרָעָה נְאֻסָּף הַצְּדִיק. שָׁם שְׁנִיגוּ, שְׂפַאֲשֵׁר
הַקִּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִסְתַּכֵּל בְּעוֹלָם וְרוּאָה
שְׂאִין בְּנֵי אָדָם צְדִיקִים, וְהַרְשָׁעִים הֲרִבָּה

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הָאֵיד. אָמַר לִיה, כִּי הָאֵי גְּוֹנָא,
 צְדִיקָא אֵינוֹן נִשְׁמָתָא, וְחֵיבֵיא אֵינוֹן גּוֹפָא,
 כּד מִסְתַּבֵּל קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּעֵלְמָא, נָטִיל
 נִשְׁמָתָא, וְאַשְׁתָּאֵר גּוֹפָא לְסַרְתָּנָא דְּבִשְׂרָא. וּמֵאֵי
 נָטִיל, נָטִיל לְנִשְׁמָתָא, דְּאֵינוֹן צְדִיקָא, וַיִּשְׁתָּאֲרוֹן
 גּוֹפָא דְּאֵינוֹן חֵיבֵיא.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם, אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים,
 הַנְּאֻסִים לְבֵית עוֹלָמָם, שֶׁהוּא מְקוֹם אֶחָד מִיּוֹחַד
 לָהֶם לְמַעְלָתָם. וְכֵד יִתְבַּנְּשׁוּן לְעֵלְמָא דְאֵתִי, מֵאֵי
 כְּתִיב, וְתִרְאֶה תִיבְשָׁה, שֶׁהֵם הָרְשָׁעִים, בְּלֵי מַעֲשֵׂה,
 שְׂאִין מִי שְׂיִגִין עֲלֵיהֶם, וַיִּכְסֶה עֲלֵיהֶם. כְּמָה דְאֵת
 אָמַר, (במדבר כ כט) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִוַע אֶהְרֵן, אֵל
 תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּרְאוּ.

לשון הקודש

שֶׁהֵם הָרְשָׁעִים.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם, אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים
 הַנְּאֻסִים לְבֵית עוֹלָמָם, שֶׁהוּא מְקוֹם
 אֶחָד וּמִיּוֹחַד לָהֶם לְמַעְלָתָם, וְכִשְׂיִתְכַּנְּסוּ
 לְעוֹלָם הַבָּא, מַה כְּתוּב? וְתִרְאֶה תִיבְשָׁה,
 שֶׁהֵם הָרְשָׁעִים, בְּלֵי מַעֲשֵׂה, שְׂאִין מִי
 שְׂיִגִין עֲלֵיהֶם וַיִּכְסֶה עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר
 (במדבר כ כט) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִוַע אֶהְרֵן, אֵל
 תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֶלָּא וַיִּרְאוּ.

פּוֹרְחִים בְּעוֹלָם, אֲזִי עוֹשֶׂה דִין בְּעוֹלָם.
 אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַגּוֹף עִם
 הַנְּשָׂמָה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם
 הַדּוֹר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵיד? אָמַר לוֹ, כְּגוֹן זֶה:
 הַצְּדִיקִים הֵם הַנְּשָׂמָה, וְהָרְשָׁעִים הֵם
 הַגּוֹף. כְּשֶׁמִּסְתַּבֵּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּעוֹלָם, נִטִּיל אֶת הַנְּשָׂמָה, וְנִשְׁאֵר הַגּוֹף
 לְסַרְחוֹן הַבִּשְׂרָא. וּמָה נִטִּיל? נִטִּיל אֶת
 הַנְּשָׂמָה, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים, וַיִּשְׁאֲרוּ הַגּוֹף,

דְּהָא תַּנִּינָן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, וְאָמַרִי
 לָהּ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, כָּל זְמַן
 שֶׁהַצְּדִיקִים בְּדוֹר, אֵין מִדַּת הַדִּין יְכוּלָה לְשַׁלֵּט
 בָּהֶם. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים קו כג) וַיֹּאמֶר
 לְהַשְׁמִידֵם לִוְלִי מִשֶּׁה בְּחִירוֹ עָמַד בַּפְּרִץ לְפָנָיו
 לְהָשִׁיב חַמְתּוֹ מִהַשְּׁחִית. וּכְשֶׁהֲקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין בְּרָשָׁעִים, מְסַלֵּק הַצְּדִיקִים
 מִבִּינֵיהֶם, וְאֵז עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה, לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ פְּרִדָּם,
 יוֹמָא חַד עָאֵל לְגִינְיָה, וְחָמָא דְהוּוּ תַּמָּן
 בְּכוּלֵיהּ דְּרַדְרִין סְנִיאִין, אָמַר, אָנָּא בָּעִי לְבַעֲרָא לֹון
 מִהָבָא, זְקַף עֵינֹוהִי וְחָזָא וְרַדִּין טָבִין יִיאִין. אָמַר,
 בְּגִינֵי אֵינֹון וְרַדִּין, אֲשַׁבּוּק כָּל הַדְּרַדְרִין. וְכַד יְתִבּוּ
 רִיחָא אֵינֹון וְרַדִּין, נָטַל לְהוֹן וְעָקַר לְהוֹן מִן גַּנָּא.

לשון הקודש

עוֹשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ
 פְּרִדָּם. יוֹם אֶחָד נִכְנַס לְגַנּוּ וְרָאָה שְׁהִיוּ
 שָׁם כְּכֹל דְּרַדְרִים רַבִּים. אָמַר, אֲנִי רוֹצֵה
 לְבַעַר אוֹתָם מִכָּאן. הָרִים עֵינָיו וְרָאָה
 וְרַדִּים טוֹבִים וְנָאִים. אָמַר, בְּשֶׁבִיל אוֹתָם
 הַדְּרַדְרִים אֲשַׁאִיר אֶת כָּל הַדְּרַדְרִים,
 וְכִשְׁנַתְנֹו רִיחָם אוֹתָם הַדְּרַדְרִים, נָטַל אוֹתָם

שְׁחָרֵי שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב,
 וַיֵּשׁ אוֹמְרִים אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב,
 כָּל זְמַן שֶׁהַצְּדִיקִים בְּדוֹר, אֵין מִדַּת הַדִּין
 יְכוּלָה לְשַׁלֵּט בָּהֶם. וְהוּוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קו)
 וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לִוְלִי מִשֶּׁה בְּחִירוֹ עָמַד
 בַּפְּרִץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חַמְתּוֹ מִהַשְּׁחִית.
 וּכְשֶׁהֲקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין
 בְּרָשָׁעִים, מְסַלֵּק הַצְּדִיקִים מִבִּינֵיהֶם, וְאֵז